

Frågor & svar om öppna jämförelser folkhälsa 2019

Vad är syftet med öppna jämförelser?

ÖJ folkhälsa syftar till att stimulera aktörer på lokal och regional nivå till fördjupade diskussioner, analyser och till strategiskt folkhälsoarbete. Underlaget kan användas i behovsanalyser samt i dialoger med politiska nämnder och ledningsgrupper.

Syftet med Öppna jämförelser är att stimulera regioner och kommuner att analysera sin verksamhet, lära av varandra, förbättra kvaliteten och effektivisera verksamheten.

Hur ofta kommer en öppen jämförelse folkhälsa?

Hittills finns det tre öppna jämförelser om folkhälsa som publicerats 2009, 2014 och 2019. Genom uppföljningar har rapporterna utvecklats med åren, vilket har breddat rapporten och dess användningsområde. Flera delarbeten har genomförts i anslutning till framtagandet av dessa publikationer som använts mellan publikationsåren, exempelvis stödmaterial och analysverktyg för ÖJ folkhälsa och årlig uppdatering av resultaten för indikatorerna i Kolada.

Hur kan vi använda resultatet?

Uppföljning av tidigare rapporter visar att ÖJ folkhälsa är ett värdefullt underlag i lokala- och regionala förbättringsarbeten. Exempel på användningsområden:

- som underlag till behovsanalyser och planeringsförutsättningar
- underlag till verksamhetsutveckling och förbättringsarbete
- dialogunderlag i ledningsgrupper, nämnder och olika samverkansforum
- mobilisera aktörer i det gemensamma främjande och förebyggande arbetet,

Hur påverkas kärnverksamheterna regionalt och lokalt av folkhälsoläget?

Folkhälsan påverkas av utvecklingen på många områden – utbildning, hälso- och sjukvård, arbetsmarknad, inkomst, trygghet, integration och jämställdhet. Samtidigt påverkar folkhälsan utvecklingen i samhället. Att arbeta med folkhälsan lägger grunden för både befolkningens och landets välmående och utveckling.

Att arbeta för en bättre folkhälsa handlar om att arbeta strukturellt med livsvillkor och levnadsförhållanden, och samtidigt kompensera för dessa förhållanden genom hälsofrämjande och förebyggande åtgärder. Dessutom behövs åtgärder riktade mot grupper i särskilt utsatta situationer. Kommuner och regioners ansvarar genom sina olika kärnuppdrag för merparten av de välfärdstjänster som påverkar befolkningens hälsa genom hela livet. Det ligger också i sektorernas eget intresse att arbeta för en god och jämlik hälsa, eftersom en friskare befolkning kommer att ha en positiv effekt på deras kärnuppdrag, syften och mål.

Vad innehåller öppen jämförelse folkhälsa

Rapporten innehåller 39 indikatorer som speglar hälsoutfall men också bakomliggande faktorer som påverkar hälsan, exempelvis utbildning, sysselsättning och trygghet, samt levnadsvanor. Varje indikator har en text som beskriver bakgrund till varför indikatorn är viktig i ett folkhälsosammanhang, resultat som visar utvecklingen av indikatorn samt kort om verksamhetsområden som kan bidra i förbättringsarbetet.

Varför är just dessa indikatorer valda?

Indikatorerna har valts i samråd med företrädare för kommuner och regioner samt experter och bygger på data som hämtats från befintliga register och enkäter som genomförs regelbundet. Syftet har varit att spegla hälsoutfall men framförallt bestämningsfaktorer för hälsa, dvs. livsvillkor och levnadsförhållanden. För om vi ska kunna påverka hälsoutvecklingen i befolkningen så behöver vi arbeta med bakomliggande orsaker som påverkar hälsan. De uppgifter som presenteras i rapporten beskriver inte hela folkhälsoområdet och tar heller inte upp allt som är viktigt att veta om folkhälsa. Resultaten kan kompletteras med andra underlag som finns tillgängliga inom organisationen.

Hur redovisas resultaten i rapporten?

I rapporten redovisas resultat på regions- eller länsnivå (kvinnor och män) respektive kommunnivå (totalt). För att underlätta analysen redovisas även resultat på nationell nivå utifrån trend över tid samt där det är möjligt, skillnader band olika grupper i befolkningen. Exempelvis ålder och socioekonomi (utbildningsbakgrund) för både kvinnor och män.

Vilka jämförelser finns i rapporten – och hur kan jag jämföra mer?

Rapporten innehåller jämförelser mellan regioner och mellan kommuner inom områdena hälsa, livsvillkor och levnadsförhållanden samt levnadsvanor. En mängd andra jämförelser kan göras i både kommun- och landstingsdatabasen och i Folkhälsomyndighetens olika statistikprodukter. Jämförelser som är viktiga att göra under analysarbetet.

Hur ska jag ta mig an resultaten?

Resultaten i ÖJ folkhälsa bör analyseras och tolkas av företrädare för kommuner och regioner innan åtgärder sätts in. Analysen bör ta hänsyn till såväl utveckling över tid, resultat för olika grupper, jämförelse med andra, strukturella och organisatoriska olikheter, prioriteringar och mål men även med hänsyn till vad som redan görs. Rapporten innehåller därför ingen analys som fastställer orsaker, när det finns skillnader i diagrammen. Däremot innehåller texterna, när det är möjligt, orsaksanalyser mellan indikatorn och olika hälsoutfall eller tillstånd, med hänvisning till referenser. Som stöd till analysen finns en webbaserad verktygslåda för folkhälsostatistik.

Var finns allt material?

På webbplatserna [Folkhälsomyndigheten](#) respektive [SKL](#) hittar du:

- Huvudrapport Öppna jämförelse folkhälsa
- Faktablad för kommun- och regionledning - Ett underlag som kan användas av politiska nämnder och ledningsgrupper, men också i dialog med dessa
- Pressmeddelande mm

[SKL:s verktygslåda folkhälsostatistik](#) och Öppna jämförelser folkhälsa – ett verktyg som spar tid genom ett enkelt systematiskt stöd för analys och verksamhetsutveckling samt mål- och resultatstyrning

I Kolada kan du göra en mängd jämförelser – en nyhet är att jämföra med liknande kommuner/regioner utifrån socioekonomi

Direktlänk till ÖJ folkhälsa för [kommuner](#), för [regioner](#)

Bland Folkhälsomyndighetens statistikprodukter hittar du

- [Kommunfaktablad](#) – nyhet: interaktiva
- [Folkhälsans utveckling](#) - Utveckling för olika grupper, kön, ålder, socioekonomi (utbildningsbakgrund), utlandsfödda olika regioner
- [Folkhälsostudio](#) - interaktivt visualiseringsverktyg för att analysera data
- [Statistikdatabaser](#) - för egna analyser

Folkhälsans utveckling

Statistikdatabaser och visualisering

Undersökningar